

Manilkara (Opíhled)

čeleď: Sapotaceae

Pochází z tropů. Rostliny dohoto rodu produkují jedlé plody, dřevo je tvrdé, dobře zpracovatelné, má červenou barvu a roní také latex. Rostou v podobě stromů i keřů. Listy vyrůstají ve spirále, mají lesklý kožový povrch a nejsou nijak dělené. Kvete na koncích větví oboupohlavnými květy. Nejznámějším druhem je M. zapota.

Manilkara adolfo-friederici

Manilkara altissima

Manilkara amazonica

oblasti: Amazonas

Manilkara angolensis

Manilkara argentea

Manilkara aubrevillei

Manilkara balata

Manilkara bella

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara bequaertii

Manilkara bidentata

oblasti: Portoriko, S Jižní Amerika

Roste na severu Jižní Ameriky, ve střední Americe a v Karibiku. Dorůstá výšky 30 - 45cm. Listy vyrůstají střídavě, mají eliptický tvar a délku 10 - 20cm. Kvete bílými květy v době dešťů. Plodem je žlutá jedlá bobule o průměru 3 - 5cm obsahující většinou jediné semeno. Ze stromu se využívá latex.

Manilkara boivinii

Manilkara bojeri

Manilkara bolivarensis

oblasti: Venezuela

Patří mezi endemity Venezuely.

Manilkara breviloba

oblasti: Belize

Pochází z Belize. Listy mají úzce eliptický tvar, délku 8 - 12cm při šířce 4,5 - 5,5cm s neúplnou špičkou na konci.

Manilkara butugi

oblasti: Afrika

Pochází z Afriky. Dorůstá výšky 18 - 36m. Listy mají eliptický tvar dlouhý 8 - 17cm při šířce 3 - 6cm. Kvete světležlutými květy.

Manilkara calcicola

Manilkara calderonii

Manilkara calophylloides

Manilkara capuronii

Manilkara casteelsii

Manilkara cavalcantei

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara celebica

Manilkara chicle

oblasti: Guatemala, Mexiko, Salvador

Pochází z Guatemaly, Slavadoru a Mexika. Patří mezi stálezelené stromy. Dorůstá výšky až 37m při průměru kmene 75cm. Listy mají lesklý kožovitý povrch, obvejčitý až eliptický tvar, délku 12 - 20cm a šířku 4 - 7cm. Okraj bývá mírně vykrojený. Kvete ve svazečcích. Z latexu se vyrábí žvýkáci guma.

Manilkara concolor

oblasti: J Afrika

Pochází z jižní Afriky. Dorůstá výšky 3 - 10m. Kůru má tmavěšedou až černou, kokrkovitě brázditou. Listy jsou seskupeny na koncích větví. Mají obvejčitý až úzce kopist'ovitý tvar, kožovitý lesklý povrch s nažloutlou žilnatinou, délku 2 - 8,5cm a šířku 1 - 3,5cm. Kvete menšími zelenobílými nebo krémovými květy v paždí listů. Plody mají žlutooranžovou barvu a velikost 1,5cm. Uvnitř je semeno velikosti 1cm.

Manilkara konzattii

Manilkara cordifolia

Manilkara costata

Manilkara cuneifolia

Manilkara dardanoi

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara darienensis

Manilkara dawei

Manilkara decrescens

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara discolor

oblasti: J Afrika

Pochází z jižní Afriky. Dorůstá výšky 5 - 17 (i 40)m. Barva borky je tmavěhnědá, rýhovaná. Listy mají obvejčitý tvar, tmavězelenou barvu se stříbřitě chlupatou spodní stranou, podvinutý okraj, délku 3,5 - 10cm a šířku 1,5 - 5cm. Kvete béžovožlutými květy v paždí listů ve velikosti méně než 1cm. Plody jsou kulaté ve velikosti 1,5cm, s dužinou a semenem ve velikosti 1cm žlutohnědé barvy.

Manilkara dissecta

Manilkara doeringii

Manilkara duckei

Manilkara dukensis

Manilkara duplicata

Manilkara eickii

Manilkara elata

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara excelsa

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara excisa

oblasti: Jamajka

Patří mezi endemity Jamajky.

Manilkara fasciculata

Manilkara fischeri

Manilkara floribunda

Manilkara fouilloyana

Manilkara frondosa

Manilkara gaumeri

Manilkara gonavensis

oblasti: Haiti

Pochází z Haiti.

Manilkara grisebachii

Manilkara guillotii

Manilkara hexandra

oblasti: Indie, Pákistán, Srí Lanka

Roste v Indii a Srí Lance v podobě pomalu rostoucího stálezeleného stromu. Dorůstá výšky (1 -) 3 - 4 (i 12)m. Borka je tmavě šedě černá. Dřevo má velmi tuhé, hutné a těžké. Listy jsou obvejčité, podlouhlé nebo eliptické, zakulacené, dlouhé 5 - 10 (i 12)cm, široké (3 -) 3,5 - 5 (i 7)cm a řapíky jsou dlouhé min. 1cm. Kvete ve svazečcích v paždí listů v barvě bílé nebo nažloutlé, kalich je ochlupený, 6tilaločný a koruna je 18tilaločná s krátkou trubkou. Plodem je zploštělá vejčitá bobule ve velikosti 1 - 1,5cm, obsahují 1 (i 2) červená vejčitá semena délky 1,5cm a šířky 1cm.

Manilkara hoshinoi

Manilkara howardii

Manilkara huberi

Manilkara ilendensis

Manilkara inundata

Manilkara jaimiqui

oblasti: Florida, Kuba

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. emarginata/Mimusops emarginata - Bahamy, Florida, Kuba; strom; výška do 10m při průměru kmene do 30cm; listy na koncích větví ve svazečcích, podlouhlé, vykrojené, v mládí ochlupené, dlouhé 3 - 10cm, báze zúžená, řapíky dlouhé 1 - 2cm; květy ve svazečcích na 1 - 3cm stopce, kališní lístky kopinaté, plstnaté, koruna světle žlutá, široká 1,5 - 2cm, laloky čárkovité, zpravidla zubaté; bobule zploštěle kulovité, šupinovité a průměru prakticky 3cm
- subsp. haitensis
- subsp. wrightiana

Manilkara kanosiensis

oblasti: Indonésie, Melanésie, Papua-Nová Guinea

Pochází z Muluckých ostrovů, Indonésie a dále z Papui Nové Guineje.

Manilkara kauki

oblasti: JV Asie, S Austrálie

Pochází z tropické Asie a dále i ze severní Austrálie.

Manilkara koechlinii

Manilkara kribensis

Manilkara kurziana

Manilkara lacera

Manilkara laciniata

Manilkara letestui

Manilkara letouzei

Manilkara littoralis

Manilkara longiciliata

Manilkara longifolia

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara longistyla

Manilkara lososiana

Manilkara mabokeensis

Manilkara macaulayae

Manilkara maclaudii

Manilkara matanou

Manilkara maxima

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara mayarensis

oblasti: Kuba

Patří mezi endemity Kuby.

Manilkara menyhartii

Manilkara meridionalis

Manilkara microphylla

Manilkara mochisia

oblasti: J Afrika

Pochází z jižní Afriky. Dorůstá výšky 3 - 15m. Borka je hnědošedá, rýhovaná. Na větvích jsou vidět jizvy po opadání listů. Ty jsou obvejčitého tvaru, dlouhé 1,5 - 6cm a široké 1 - 3,5cm. Jako mladé jsou chlupaté. Kvete v paždí listů ve svazečcích žlutozelených květů. Plod je dužnatý, sploštělý, o velikosti 1 - 2cm. Uvnitř jsou až 3 hnědá semena.

Manilkara multifida

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara multinervis

Manilkara napali

Manilkara natalensis

Manilkara nato-lahyensis

Manilkara nicholsonii

oblasti: KwaZulu-Natal

Patří mezi endemity Jižní Afriky (Natalu). Dorůstá výšky až 15cm. Borka má šedou nebo bělavou barvu. Listy mají eliptický či obvejčitý tvar, délku 2 - 11cm při šířce 1,5 - 5cm. Vrchní stranu mají lesklou, tmavě zelenou. Spodní strana je zašedlá. Kvete bělavými květy. Plody jsou protáhlé, dlouhé 2,5 - 3cm oranžové barvy a obsahují 1 - 2 hnědá semena.

Manilkara nitida

Manilkara obovata

Manilkara pancheri

Manilkara paraensis

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara pellegriniana

Manilkara perrieri

Manilkara pleeana

oblasti: Portoriko

Patří mezi endemity Portorika.

Manilkara pobeguinii

Manilkara propinqua

Manilkara pubicarpa

oblasti: Guyana

Patří mezi endemity Guayany.

Manilkara remotifolia

Manilkara rojasii

Manilkara roxburghiana

Manilkara rufula

oblasti: SV Brazílie

Patří mezi endemity severovýchodu Brazílie.

Manilkara saharensis

Manilkara salzmannii

Manilkara samoensis

Manilkara sansibarensis

oblasti: Afrika

Pochází z Afriky. Patří mezi stálezelené stromy. Dorůstá výšky 6 - 25m. Borka je světlešedá, rýhovaná. Listy mají obvejčitý tvar s možným výkrojkem na konci, délku 4 - 15cm a šířku 2 - 6cm. Kvete bílými nebo krémovými květy v paždí listů ve skupinách. Plody jsou protáhlé nebo kulové, velké až 1,5cm.

Manilkara schweinfurthii

Manilkara seretii

Manilkara sideroxylon

Manilkara siqueiraei

Manilkara smithiana

Manilkara sohihy

Manilkara spectabilis

oblasti: Kostarika

Pochází z pobřeží Atlantiku v Kostarice.

Manilkara spiculosa

Manilkara staminodella

oblasti: Belize, Guatemala

Roste v Guatemale a v Belize. Dorůstá výšky 30m při tloušce kmene necelého 1m. Listy jsou eliptické až kopinaté, dlouhé 5 - 9cm a široké 2,5 - 3,5cm. Barva je tmavězelená, spodní strana světlejší. Kvete v paždí listů.

Manilkara striata

oblasti: Guatemala

Roste v Guatemale. Dorůstá výšky až 20m. Listy mají délku 2 - 2,5cm, kožovitý leklý povrch, eliptický či kopinatý tvar dlouhý 8 - 14cm při šířce 3,5 - 4,5cm. Květy mají velikost 1 - 2cm.

Manilkara suarezensis

Manilkara subsericea

oblasti: Brazílie

Patří mezi endemity Brazílie.

Manilkara sulcata

oblasti: Afrika

Pochází z Afriky. Dorůstá výšky 2 - 12m. Kůra má šedou barvu a jemné rýhování. Listy mají obvejčitý tvar, délku 2,5 - 8cm a šířku 1 - 3,5cm. Kvete béžovými nebo žlutozelenými květy v menších skupinkách. Plody jsou mírně protáhlé, dlouhé do 1cm oranžové barvy.

Manilkara surinamensis

oblasti: Brazílie, Peru, Venezuela

Pochází z Peru, Venezuely a Brazílie. Dorůstá výšky až 30cm. Na větvích jsou jizvy po opadaných listech. Listy jsou tenké obvejčitého nebo eliptického tvaru. Délka se pohybuje v rozmezí 8 - 12cm a šířka 3 - 5cm. Kvete bělavými květy o velikosti 1 - 1,5cm ve svazečcích. Plodem je kulová bobule velikosti 1,5 - 2cm obsahující 1 - 2 semena.

Manilkara sylvestris

Manilkara tabogaensis

Manilkara tampoloensis

Manilkara teysmanni

Manilkara thouvenotii

Manilkara triflora

Manilkara udoido

oblasti: Tichý oceán

Roste v Mikronésii v podobě stálezeleného keře nebo stromu. Dorůstá výšky 5 - 15m. Vytváří 2 - 6 kmenů o průměru 10 - 77cm. Při poranění roní bílý latex. Listy jsou seskupené na koncích větví, střídavé, obkopinaté, zakulacené, mírně podvinuté, kožovité, lesklé, tmavě zelené, dlouhé 5,5 - 7,5cm, široké 2 - 2,5cm, báze je klínovitá a řapíky jsou dlouhé 1 - 1,5cm. Kvete samostatnými nebo párovými úžlabními převíslými květy na 3 - 3,5cm stopce, jsou 6tičetné, kalich číškovitý, bílý, dlouhý 5mm, široký 3mm, koruna je bílá, trubka dlouhá 2mm a cípy jsou 2klané. Plodem je oranžová eliptická bobule délky 1,2cm a šířky 6 - 8mm. Květy opylují kaloni.

Vyhovují ji sušší křovité části deštných tropických lesů.

Manilkara umbraculigera

Manilkara valenzuelana

oblasti: Kuba, Portoriko

Pochází z poloopadavých lesů na pobřeží Kuby. Roste v podobě stromu nebo vysokého keře.

Manilkara vitiensis

Manilkara welwitschii

Manilkara williamsii

Manilkara wrightiana

Manilkara zanzibarensis

oblasti: Zanzibar

Manilkara zapota (Zapota obecná)

oblasti: Belize, Florida, Guatemala, Honduras, J Mexiko, Pákistán, Portoriko

Roste v Mexiku, střední Americe a Karibiku v podobě stromu. Dorůstá obvykle výšky 4 - 16 (i 30)m. Borka je šedá, svisle rozpraskaná, bohatá na bílý latex, který se po tepelné úpravě používá na výrobu žvýkaček. Listy vyrůstají na koncích větví střídavě, ale jsou téměř vstřícné ve svazečcích, jsou úzce eliptické, špičaté až hrotité (i tupé nebo zakulacené), tmavě zelené, lesklé, tuhé, dlouhé (5 -) 7 - 15cm, široké 2 - 5,5cm, báze zúžená až zakulacená, žilnatinu tvoří 15 - 29 párů žilek a řapíky má délku 1 - 2,3cm. Kvete v paždí listů drobnými 1,5cm oboupohlavnými květy na 0,8 - 2cm stopce, kališní lístky tvoří 2 3četné kruhy, jsou vně plstnaté, dlouhé 6 - 9mm, koruna je 3četná, válcovitá, korunní lístky zpravidla z 1/2 srostlé, bílé, dlouhé 0,8 - 1,1cm, cípy vejčité a mohou mít 3 laloky. Plodem je vejčitá nebo kulatá žlutá až nahnědlá jedlá bobule průměru (3 -) 4 - 8 (i 10)cm obsahující

2 - 5 (i 12) černých semen délky 2cm.

Potřebuje teplo, vlhko a půdu bohatou na živiny.

Množí se semeny.

Manilkara zenkeri

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/cherbar/heslo.php?746>

<http://ovoce-zelenina.atlasrostlin.cz/zapota>

<http://www.databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=2488>

<https://botany.cz/cs/manilkara-zapota/>

<https://www.rostliny.net/>